

Panelgesprek met Wim Poelmans, Kathleen Helsen, Lieven Janssens, Karel Lhermitte, Jolanda Luijten

- Kathleen Helsen: Bewuste keuze van dorpen vanuit provincie, we bevinden ons tussen het Vlaams en lokaal bestuur. Er zijn steeds meer taken voor lokaal bestuur, en er wonen meer mensen in dorpen - gemeenten moeten differentiëren naar wijken, buurten, dorpsgemeenschappen. Daarom bewuste keuze om in te zetten op dorpen.
- Lieven Janssens, burgemeester Vorselaar: Gemeente van 7500 mensen, is klein dorp, met diverse gehuchten. Er is nood aan ondersteuning dorpen door het provinciebestuur - provincie als makelaar/facilitator/regisseur - Blij dat niet alleen de provincie, maar dat ook andere bestuursniveaus het belang inzien. Dorpen staat bv. ook 8 keer in het Vlaams Regeerakkoord. Het siert de provincie hier op in zet. Keuze voor een dorpenbeleid is zinvol. De provincie is op zoek naar een duidelijke taakstelling, dit past daar in. De opkomst van vandaag bewijst dat er veel interesse is.
- Karel Lhermitte: grootste tendens = groter, dus een tegenbeweging dringt zich op. Bedrijven worden groter, steden worden groter, ... Als Landelijke Gilden naar de fusies kijken dan stellen we vast dat dorpen belangrijker worden. In de dorpen wonen mensen, de rest zijn structuren.
- Jolanda Luijten: in onze provincie Noord-Brabant (NL) zet men al drie bestuursperiodes in op dorpen. Er zijn heel veel raakvlakken tussen dorpen in de provincie Antwerpen en die in de provincie Noord-Brabant. Groot verschil: in Antwerpen worden heel wat dorpen groter, in Nederland werd ingezet op niet groeien van dorpen. Gevolg is dat de dorpen krimpen, wat ook gevolgen met zich meebrengt zoals voorzieningen die wegtrekken.
- Kathleen: beleid maakt telkens keuzes, effecten daarvan worden zichtbaar. Het is belangrijk om die effecten goed in het oog te houden. In Nederland spreekt men van een 'blijfklimaat'.

Ruimtelijke ordening die we in het verleden hebben uitgebouwd, manier we mobiliteit organiseren, ... levert nu conflicten op. Belangrijk om met de mensen in het dorp naar oplossingen te zoeken.

- Lieven: Niet te fatalistisch zijn, het is niet omdat de term dorpenbeleid nog niet bestond, er niet aan de dorpen werd gewerkt. Er is de laatste jaren heel veel gewerkt aan dorpenbeleid. Niet altijd op een even integrale manier. In Vlaanderen is de discussie te vaak over schalen, fusies, ... gegaan, maar niet over de inhoud en over de mensen die de inhoud willen aanleveren. Het debat moet gaan over leefbaarheid en over bestuurskracht. De schaaldiscussie is te veel op het voorplan gegaan.
- Wim Poelmans: Een veerkrachtig dorp is een dorp met een plan. Met een dynamisch bestuur dat durft te analyseren wat er op zich afkomt, dat er naar durft handelen en dit samen met de bewoners aanpakt.
- Karel: Burgers zijn een deel van de oplossing. Wie 1000 inwoners heeft, heeft 40 activisten. Mensen wachten op de inhoud. Het zijn geen bestuurskundigen. Voor burgers is er maar één overheid. Inhoud gaat over leefbaarheid: weg naar de school, niet te hoog bouwen, niet te veel bouwen, geschikt voor ouderen, ontmoetingsplaatsen. Het dorp moet groot genoeg zijn om economische functies te vervullen. Heel blij met veerkrachtige dorpen, hierin zijn de burgers de oplossing.
- Jolanda: In sommige dorpen gaat men heel ver in betrokkenheid van burgers: zie het voorbeeld van de dorpscoöperaties zoals in Esbeek. Jolanda: sociale veerkracht = vermogen van mensen en gemeenschappen om om te gaan met veranderingen. Het is belangrijk om mensen bij elkaar te brengen. Sociale factor is heel belangrijk in een veerkrachtig dorp. Mensen bepalen of een dorp veerkrachtig is.
- Karel: grote maatschappelijke uitdagingen vragen sterke lokale netwerken: om te onthouden. Participatie bestaat al heel lang, democratie is participatie. Het is een volkswil die je naar boven moet krijgen. Vragen aan bewoners om mee na te denken en soms zelfs om te doen (de doe-democratie).
- Lieven: Burgers maken de gemeenschap, het is belangrijk om hen te erkennen in die rol. Je kan niet verwachten dat mensen mee gaan co-creëren als je hen daar niet in erkent. We komen van een heel representatieve democratie, daar is een participatieve democratie naast ontstaan. Die twee verbinden is uitdaging, lukt het best op lokaal niveau. Uitdagingen zijn bv. de adviesorganen hervormen.
- Kathleen: belangrijk om mensen meer te betrekken bij de ontwikkelingen in het dorp. Mensen uitnodigen om mee verantwoordelijkheid te nemen. Toen ik jong was, was er in het dorp een dorpsraad. Die kwam samen zonder dat de gemeente het vroeg. De dorpsraad stapte naar de gemeente met zijn punten. Dit eigenaarschap terug geven. Mensen verantwoordelijkheid geven. Hen uitdagen om in functie te denken voor de gemeenschap, niet alleen voor zichzelf. Dan zullen ze begrijpen dat er rekening gehouden moet worden met verschillende mensen, verschillende elementen, welke ontwikkelingen mogelijk en wenselijk zijn. Zoeken naar evenwichten. Nu vaak in een wij-zij verhaal. Mensen uitnodigen om aan de slag te gaan.
- Lieven: klassiek zijn er 3 elementen in een dorpenbeleid: ruimte, voorzieningen en mens. Sociaal kapitaal moet je koesteren en faciliteren. Dit bepaalt of een dorp veerkrachtig is. Projecten opzetten is goed, is meerwaarde, maar ook nadenken over de fundamenten: mensen mee op de kar krijgen. Terug naar de mensen.